

Saksframlegg

TILSYNSUTVALGAS ÅRSRAPPORT FOR 2004

Arkivsaksnr.: 00/18489

Forslag til vedtak/innstilling:

Bystyret tar årsrapportene fra de to tilsynsutvalga øst og vest for året 2004 til orientering.

Trondheim kommune

Saksutredning:

Bystyret opprettet 26. oktober 2000 to sentrale tilsynsutvalg, Trondheim Øst og Trondheim Vest. Retningslinjer ble fastsatt av formannskapet 21. august 2001.

I retningslinjenes pkt 5 Rapportering/årsmelding står det:

Tilsynsutvalget skal årlig utarbeide rapport om sitt arbeid til bystyret. Årsrapporten skal bl.a gi oversikt over antall tilsynsbesøk – samt en samlet vurdering av tjenestekvaliteten ved helse- og omsorgstjenestene.

Utvalgene har utarbeidet hver sin rapport for 2004. Rapportene legges fram for bystyret.

Befaringsrapportene fra de enkelte tilsynsbefaringene følger saken som utrykte vedlegg.

Bystyresekretariatet i Trondheim, 15. mars 2005

Kari Aarnes
sekretariatsleder

Knut Ole Bleke
sekretariatskontakt

Vedlegg Årsrapport fra Tilsynsutvalg Øst
 Årsrapport fra Tilsynsutvalg Vest

ÅRSRAPPORT FOR 2004 FRA TILSYNSUTVALG FOR HELSE- OG OMSORGSSTJENESTER, TRONDHEIM VEST.

1. BAKGRUNN OG MANDAT.

Ordninga med tilsynsutvalg ble vedtatt av Bystyret 23.11.2000, og de har tidligere avlagt årsrapport i 2002 og 2003. Disse er behandlet i Bystyret, og vedtakene fra disse behandlingene har i ettertid fulgt utvalgets arbeid i tillegg til de vedtatte retningslinjene (Vedtatt i Formannskapet 21.08.01).

I Bystyrets møte 06.11.03 ble utvalget for inneværende bystyreperiode oppnevnt.

2. ORGANISERING.

Utvalget har bestått av:

Liv Selfjord (leder), RV
Inger Johanne Munkvold (nestleder), Høyre
Cath Ramfjord, AP
Magne Bjørkøy, KrF
John Walter Sæther, PP, permisjon fra 01.12.04
Else Eide Ulseth, PP, fast medlem fra 01.12.04
Vara:
Linda Forsvik, RV
Helle Leinsli, Høyre, fritatt fra 16.12.04
Jorunn Tronshus, AP
Brit A.W.Lindland, Krf.
Margit Bjørnerud, Høyre, fra 16.12.04.

Tilsynsbesøkene har vært gjennomført på dagtid. Varamedlem Else Eide Ulseth har deltatt ved enkelte tilsynsbesøk i løpet av 2004, og rykket inn som fast medlem fra desember. Øvrige varamedlemmer har ikke vært brukt ved gjennomføring av tilsynsbesøk. Nestleder har vært fraværende store deler av året pga. sykdom. Vara har ikke kunnet møte, og ble fritatt fra 16.12.04. Utvalget har likevel møtt med minst 3 medlemmer på alle tilsynsbesøk i 2004. Det foreligger referat fra tilsynsbesøkene. Disse har vært forelagt de enkelte institusjoner.

I tillegg til tilsynsbesøkene har utvalget hatt følgende aktivitet:

Opplæringsdag i regi av administrasjonen i Rådhuset 22.januar.

Kveldsmøte sammen med vararepresentantene (begge utvalgene sammen) 5.februar.

Lederne for utvalgene Vest og Øst har hatt flere møter i løpet av året, bl.a. for å fordele tilsynsobjektene mellom de to utvalgene, møter med Bystyresekretariatet, drøftet felles saker m.m.

De har deltatt på møte med Helse- og velferdskomiteen (februar).

De har også deltatt med informasjon om utvalgets retningslinjer og arbeid overfor enhetslederne i ledermøte med kommunaldirektør Tor Aam (november), og hatt møte med kommunaldirektøren om aktuelle problemstillinger (november).

Møte i utvalg Vest (august).

Det har desverre ikke vært etablert samarbeid med helse- og omsorgsombudet, men en del av vårt arbeid er sendt vedkommende til orientering.

Tilsynsarbeidet har vært konsentrert om sykehjem og soner for hjemmebasert omsorg. Tilsyn innen f.eks. rusomsorg og psykisk helsevern har ikke vært prioritert. Det er også uklart for utvalgene om dette omfattes av vårt mandat, da tilsynsordninga i sin tid skulle erstatte tilsynsutvalg på sykehjem. Vi ber Bystyret om

Trondheim kommune

avklaringer på dette.

3. GJENNOMFØRING AV TILSYNSBESØK.

Ilen Menighets sykehjem, 19.februar, uanmeldt besøk.
Kong Carl Johans arbeidsstiftelse, 8.mars, varslet besøk.
Bakkelund sone, 1.april, varslet besøk.
Klosterbakken aldershjem 15.april, varslet besøk.
Munkvoll sone, 3.mai, varslet besøk.
Ilsvika sykehjem, 24.mai, varslet besøk.
Kystad sykehjem, 17.juni, varslet besøk.
Havsteintunet sone, 26.november, varslet besøk.
Tiller sykehjem, 9.desember, varslet besøk
Nypantunet sykehjem, 13.desember, varslet besøk.

4. TILSYNSUTVALGETS KONKLUSJONER.

Tilsynsutvalgets besøk har ikke avdekket forhold som tilsier at brukerne av kommunens helse- og omsorgstjenester ikke får de nødvendige tjenestene. Men det er vårt inntrykk at kvaliteten på det som ytes kan være på kanten av det forsvarlige noen ganger, og at arbeidsmiljøet for de ansatte kan være både tøft og belastende.

Internkontrollrutinene ser i hovedsak ut til å være på plass de fleste stedene.

Det forrige tilsynsutvalget hadde er faringer med svært dårlig representasjon fra pårørende og ansatte ved tilsynsbesøkene, det var stort sett lederne en møtte. Dette har endret seg betraktelig i 2004. Det er kun ved to av besøkene en bare har møtt leder. Utvalget har prioritert varslede besøk blant annet for å møte representanter for de ansatte og brukerne, og dette har fungert godt. Vi har derfor kun vært på ett uanmeldt besøk.

Utvalget vil på bakgrunn av de erfaringene vi har ved årets tilsynsbesøk berøre følgende problemstillinger:

- Foregår planlegging av nye sykehjem godt nok? Det har vært mange problemer vedrørende fysiske og tekniske sider når de har blitt tatt i bruk. Hvilke erfaringer hentes inn før en bygger nye? Konkrete eksempler her er alarmsystemer, dørlåser, toalett som er for lavt plassert til at de eldre kan bruke dem alene, uhensiktsmessige materialvalg (f.eks parkettgulv som ikke kan vaskes på dementavdeling), for store fellesarealer m.m.
- Valg av størrelse på sykehjemmene sett opp mot økonomisk utnyttelse. 24 plasser fordelt på 2 etasjer gir dårlig utnyttelse av nattevaktene, og er en for liten enhet til at en kan utnytte stordriftsfordeler slik økonomien er i dag.
- Bemanninga på natt er svært knapp. Det uttrykkes bekymring for beredskapen og sikkerhet hvis noe skjer på natta.
- Både arbeidsmiljøet og tjenestekvalitet i hjemmebasert omsorg er foruroligende. Sykefraværet er for høyt. Det meldes om problemer med rekruttering til helse- og omsorgsyrkene i framtida da ungdom blir skremt fra å arbeide i sonene. Stadige oppslag i mediene om misfornøyde pårørende på grunn av bl.a. stor turnover gir grunn til uro.
- Dekningsprosenten på sykehjemsplasser kontra hjemmebasert omsorg. Mange hjemmeboende brukere trenger mye pleie, de private hjemmene er ikke godt nok tilrettelagt.
- Maten fra storkjøkkenet vurderes av personalet til å være OK. Fungerer den bedre i sykehjem enn i hjemmebasert omsorg?
- Renholdet blir en del plasser tatt inn i pleien for å få turnuser til å gå opp. Hvilken betydning har

Trondheim kommune

dette på lang sikt? Kvaliteten på renholdet har betydning for bl.a. vedlikeholdet av bygget og inn klimaet.

- Ordninga med at beboere i omsorgsboliger har sin egen fastlege og ikke bruker tilsynslegeordninga skaper svært mye arbeid for personalet med resepter, medisiner, følge til lege på legesentre over hele byen og problemer med å få fastlege til å komme på hjemmebesøk.
- Behovet for en stilling som aktivtør eller lignende på sykehjem og i omsorgsboliger som kan ivareta beboernes sosiale og kulturelle behov. Slik det fungerer mange plasser nå er det kun tid til den nødvendige pleie og knapt nok det.

Vi ser fram til at Bystyrets vedtak om Brukerråd og at disse skal invitere Tilsynsutvalgene til sine møter fører til bedre muligheter til formell kontakt mellom oss og brukerne.

Vi ønsker en avklaring fra Bystyret om enhetene innenfor psykisk helsevern og rusomsorg ligger under tilsynsutvalgets arbeidsområde, og hvordan disse evt. skal prioriteres ift. eldreomsorgen fra utvalgets side.

Vi ber Bystyret sikre at tjenesten Helse- og velferdsombud fungerer, da vi mener at den har en svært viktig funksjon.

Tilsynsutvalg Vest vil neste halvår prioritere besøk i soner for hjemmebasert omsorg.

Trondheim, 20.01.04

Liv Selfjord

Cath Ramfjord

Magne Bjørkøy

Inger Johanne Munkvold

Else Eide Ulseth

ÅRSRAPPORT TILSYNUTVALG FOR HELSE OG OMSORGSTJENESTER TRONDHEIM ØST 2004

1. Bakgrunn og mandat.

I bystyresak nr.171/100 av 26.10.00 om avvikling av bydelsråd, vedtok bystyret følgende nytt pkt. 2 og pkt.3., 2 ledd:

- 2.0** Bystyret oppretter to sentrale tilsynsutvalg med ansvar for hvert sitt område, fordelt på Trondheim øst og Trondheim vest. Tilsynsutvalgene skal bestå av 5 medlemmer og 5 personlige varamedlemmer som oppnevnes av bystyret. De sentrale tilsynsutvalgene skal arbeide i nært samarbeid med eldreombudet. Ordningen trer i kraft snarest, og de nåværende tilsynsutvalgene avvikles samtidig.
- 3.2** Rådmannen bes omarbeide retningslinjer for tilsynsutvalg i tråd med de organisatoriske endringer som følger av vedtaket. Bystyret delegerer til formannskapet å godkjenne disse.

Mandatet er nedfelt i ”Retningslinjer for tilsynsutvalg i Trondheim kommune vedtatt i formannskapet 21.08.01”. Her heter bl.a.

I paragraf 2:... Arbeidsområdene inkluderer både enheter i hjemmetjenestene og kommunale og privatdrevne sykehjem....

og i paragraf 4: Tilsynsutvalget skal føre tilsyn med at brukerne får nødvendig helse og omsorgstjenester i henhold til statlig forskrift og retningslinjer om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene og/eller i henhold til bystyrets gjeldene kvalitetstandarder.

Tilsynet skal etterprøve om enhetene har rutiner for internkontroll og tilsynet skal i hovedsak utføres som en systemrevisjon.

2. Organisering

Tilsyn Øst har bestått av følgende medlemmer:

Bjørn Nergaard, leder (Ap)	vara. Per Svendsen (Ap)
Solfrid Nilsen, nestleder (Frp)	vara. Aud Kirkbak (Frp)
Joar Fornes (H)	vara. Fredrik O. Karstens (V)

Trondheim kommune

Åse Sletten (Sv)
Frøydis Gaare (Ap)

vara. Inge M. Ofstad (SV)
vara. Ingrid Stensnæs (Ap)

3. Gjennomføring av tilsynsbesøk

Følgende besøk er foretatt:

3.1 Nidarvoll sykehjem	26.02.04,	varslet besøk
3.2 Ranheim sykehjem	18.03.04,	varslet besøk
3.3 Ranheim sone	18.03.04,	varslet besøk
3.4 Laugsand sykehjem	31.03.04,	varslet besøk
3.5 Ladehammeren sone	22.04.04,	varslet besøk
3.6 Nidarvoll sone	06.05.04,	varslet besøk
3.7 Tempe sykehjem	06.05.04,	varslet besøk
3.8 Stubban sone	03.06.04,	varslet besøk
3.9 Brundalen sykehjem	17.06.04,	varslet besøk
3.10 Ladetunet sone	30.06.04,	varslet besøk
3.11 Jakobsli sone	26.08.04,	uannmeldt besøk
3.12 Strindheim sone	09.09.04,	varslet besøk
3.13 Moholt sykehjem	23.09.04,	uannmeldt besøk
3.14 Bromstadekra sykehjem	07.10.04,	uannmeldt besøk
3.15 Bakklandets Menighet sykehjem	21.10.04	uannmeldt besøk
3.16 Stubban sone	18.11.04	uannmeldt besøk
3.17 Bakklandets Menighets sykehjem	01.12.04	varslet besøk

Det er foretatt 12 varslede besøk og 5 uannmeldte besøk.
Besøkene har foregått fra kl. 1030 til kl. 1230.

Ved varslede besøk ble enhetsleder ringt opp en uke før besøket og varslet muntlig om tilsynsbesøk. Enhetsleder fikk også brev fra bystyresekretariatet om tilsynsbesøket. Her ble enhetsleder orientert om at tilsynet ønsket at tillitsvalgt, verneombud, brukere (foresatte) og representanter fra enhetstyret skulle være tilstede.

Det ble også spesifisert hvilken dokumentasjon tilsynet ønsket lagt fram.

Besøket ble foretatt som et systemtilsyn og varigheten av besøket var ca. 2 timer. Gjennomføringen av besøket foregikk ved at enheten svarte på spørsmål fra medlemmene i tilsynet. For å få mest mulig like spørsmål var det utarbeidet en mal for hvilke spørsmål vi ønsket svar på.

Det er bare en gang at vi ikke har fått gjennomført et tilsynsbesøk. Enhetsleder var i møte og det var en stresset situasjon med flere sykmeldinger. Dette var et uannmeldt besøk, og vi har stor forståelse for at de ansatte ikke hadde tid til å avsette 2 timer på

dette.

Vi er ellers blitt meget godt mottatt ved alle de tilsynsbesøk vi har foretatt.

4. Tilsynsutvalgets konklusjoner.

Vi har ved våre besøk ikke avdekket uønskete forhold ved verken sykehjem eller hjemmebasert omsorg. Men det store sykefraværet gir grunn til bekymring. For hjemmebasert omsorg er dette over 20 %. Dette medfører at brukerne får til stadighet nye omsorgsarbeidere å forholde seg til. Det er meget uheldig etter tilsynets oppfatning. Også for sykehjem medfører sykefraværet en utstrakt bruk av vikarer som utløser en uro blant brukerne.

Vi har også merket oss at det blir liten tid på den enkelte bruker i hjemmebasert omsorg. En så enkel sak som å måtte lete etter ledig parkeringsplass medfører at det går ut over den tid som skulle vært brukt på brukerne.

Det var også meget vanskelig å få brukere/foresatte i tale.

Dette er forståelig i hjemmebasert omsorg, men det burde la seg gjøre ved sykehjemmene. Vi håper dette vil bedre seg ved at tilsynet kan innkalles til møtene mellom enhetsleder og de nye Brukerrådene.

Det vi i tilsynet ser som de største utfordringene for ansatte og ledelse ved sykehjemmene er den nedskjæring av personell som har foregått.

Dette gjelder spesielt nattevakter, men også på dagtid er det knapt med personell. Dette kommer til uttrykk ved at så godt som alle tillitsvalgte klager over at de får for liten tid til brukerne.

Ved et av sykehjemmene har de tatt i bruk ansatte med aktiv sykemelding som aktivitører. Dette er en meget god løsning som flere sykehjem burde ta i bruk. For alle sykehjem og hjemmebasert omsorg var internkontrollsystemet i bruk og fungerte godt.

Avviksbehandling foretaes i Gericca (som er i oppstartsfasen), og det arbeides med å få en felles forståelse av hva som er ”avvik”.

Det er foretatt brukerundersøkelser ved de fleste enhetene, men enhetene savner resultat fra disse.

Framlegging av regnskap/foreløpige regnskapstall viser at noen klarer å holde sine budsjetter, mens andre har store problemer med dette.

Vi mener at dette har sammenheng med aktiviteten på sykehjemmene, og utstrakt bruk av vikarer, samt at noen går ut over vedtak som er gjort.

Vi har også fått høre av flere at det er noen av brukerne av hjemmebasert omsorg som skulle vært på sykehjem. Her mener vi at det bør bli en prioritering i bygging av sykehjem.

På bakgrunn av våre besøk har vi fått avdekket noen problemer som vi vil nevne:

Trondheim kommune

Ansatte **må** taes med på råd allerede under planleggingen når nye sykehjem skal bygges. Vi har gjentatte ganger fått høre om dårlige tekniske planløsninger.

Samme enhetsleder for 2 små sykehjem klarer å samordne driften på en god måte, og utnytter ressursene bedre enn om et lite sykehjem står alene.

Som vi tidligere har nevnt savner de fleste sykehjem aktivtør.

Beredskap om natta dårlig. Hvis det skulle skje en brann om natta kan dette ende i en katastrofe.

På enkelte sykehjem er det en blanding av senile og somatisk syke på samme avdeling som ikke er heldig.

Det er uheldig at ansatte må forholde seg til mange fastleger. Dette medfører mye ekstraarbeid med resepter.

På en av sonene ble det sagt at det er noen språklige problem som fører til misforståelser, og at noen av brukerne kan bli voldelige eller komme med trusler. Ved enkelte besøk bør det kanskje være 2 omsorgsbeidere.

Enhetsstyrene har fungert dårlig, delvis fraværende ved noen av enhetene, mens andre har fungert meget godt. Nå vil enhetsstyrene være historie, men vi håper at de nye brukerådene kan fungere etter intensjonene.

Ved noen av sykehjemmene er det plassert 2 brukere på noen rom. Dette er uheldig da rommene er små og lite egnet som 2 "mannsrom".

Vi synes også at sammenslåing av soner har medført at enkelte soner har blitt uforholdsmessig store geografisk. Sammenslåing har også skapt uro og høyt arbeidspress.

Hva er bra?

For sykehjemmene er det tilsynets oppfatning at disse drives bra ut fra de ressurser de tilføres og med de krav til effektivisering de har fått.

Ansatte på sykehjem og i hjemmebasert omsorg gjør en meget god jobb.

Maten er god, men enkelte klaget på at det er liten variasjon

Tannbehandling bra. Alle pleiere og omsorgsarbeidere var opptatt av at brukerne skulle få best mulig tannstell.

Legetjenesten fungerer bra ved sykehjem.

Renholdet er godt. Det er for det meste betjeningen som tar seg av dette. Her kunne det kanskje vært brukt renholdsarbeidere så ansatte ved sykehjemmet kunne tatt seg av omsorgsoppgaver.

Opplæring av vikarer fungerer bra, mange steder har vikarene egne mentorer

De fleste sykehjemmene og sonene bruker lederavtalen aktivt sammen med enhetspermen

Trondheim kommune

og husets rutineperm.

Kompetanseheving og faglig utvikling gjøres i regi av kommunen, men også det er avhengig av sykehjemmets/sonens økonomi.

Tilsynet vil heller ikke fritta politikerne for å være en del av dette komplekse bilde som avtegner seg ved sonene. Ved stadige nedskjæringer og nye krav til effektivisering blir det en mangel på langsiktighet som vil tære på krefter og humør til den enkelte som igjen vil øke sykefraværet.

Trondheim 5. mars 2005

Bjørn Nergaard

Solfrid Nilsen

Joar Fornes

Åse Sletten

Frøydis Gaare